

CONSTANT NIEUWENHUIJS

Constant Nieuwenhuys werd in 1920 te Amsterdam geboren, waar hij de H. B. S. doorliep, een jaar het Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs bezocht en daarna twee jaar de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten. Hij tekende sinds zijn prilste jeugd en schilderde zodra zijn zakgeld toeliet olieverf te kopen. Constant (om hem bij zijn voornaam te noemen, met welke hij ook zijn stukken tekent) is een onvermoeide werker, niet alleen een zeer begaafd kunstenaar, met een intuïtieve zekerheid waar het om kleur en werking der materie gaat, een experimentator, die vorst naar nieuwe waarden en wie de techniek weinig moeilijkheden in de weg legt. Er zijn slechts enkele jongeren in ons land waarvan men kan zeggen dat zij waarachtige kunstenaars zijn, Constant Nieuwenhuys behoort tot hen. Hij heeft bewust de strijd tegen het naturalisme aangeboden. Waar hij de nadruk op legt is dat het schilderen, de manifestatie in verf, even instinctief behoort te zijn als de vitale driften van zelfbehoud en voortplanting.

„Onze cultuur is in wezen reeds gestorven. De nog overeind staande façaden kunnen morgen door de atoombom omvergeblazen worden, maar vermogen ook zonder dat niet te bedriegen. Alle zekerheden zijn ons ontvallen en geen enkel geloof rest ons meer. Slechts dit éne: dat wij leven en dat het tot het wezen van het leven behoort zich te manifesteren. Deze vitale manifestatie stel ik tegenover de holle mooidoenerij van hen voor wie kunst iets is dat los staat van hun instinct of het nu „stijl” of „uitbeelding” is. Het instinct beweegt zich niet langs geestelijke paden, maar is materialistisch, vindt zijn uitdrukking in zijn verhouding tot de stof, en hiermede ontstaat een nieuwe formulering voor de vitale manifestatie: de sensatie van de materie”.

Als bij het instinct moet ook bij de kunst niet het willen, maar het moeten kenmerk zijn.

„Een schilderij kan zijn een ruimte waarin zich figuren bewegen, maar ook verf, et rien de plus. En dát is het belangrijke: dat wij ons zó tot onze materie zijn gaan verhouden, zo intens, dat álles in die materie is ge-

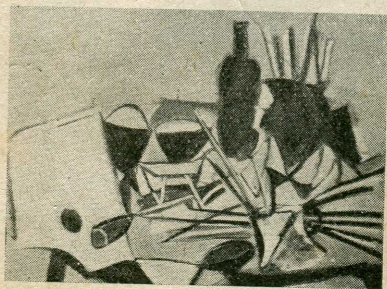
varen, omdat wij, na een klodder verf te hebben uitgestreken, onszelf geheel en al in die klodder terugvinden”.

We zijn, door de structuur onzer maatschappij zeker nog niet vrij, maar „we werken voor de wereld van morgen”. Een nieuwe maatschappij komt na deze en dan zal de mens van nature doen wat van ons thans een hevige strijd vergt: een levend wezen zijn.”

Aldus in zijn eigen woorden Constant Nieuwenhuys.

De helderheid van zijn inzicht, de vrijmoedige probleemstelling, het willen peilen van de duisternissen van ons onderbewustzijn, het aanvoelen van het komende en een buitengewoon vermogen om in zijn werk vorm te geven aan wat waarlijk de mens van deze tijd ten diepste beweegt: ziedaar eigenschappen die hem stempelen tot een waarachtig groot kunstenaar.

Theo J. van der Wal.

Constant Nieuwenhuys: Schilderij
(niet recent)

Archief

Theo J. van der Wal

Archiefnummer 833